

Folketirken, men man kan paa den anden Side heller ikke negte, at da der var fuldstændig Religionsfrihed, kunde det Tidspunkt komme, da der kunde blive en stor Del Medlemmer af Rigsdagen, som ikke hørte til Folketirken, og at der var noget Ubilligt i, at Folketirkens Anliggender skulde være undergivne Lovgivning ved en Forsamling, hvis Medlemmer ikke vare bundne til dens Beskjendelse, og at den skulde styres af en Minister, med hvem dette heller ikke var Tilfældet. Det er vistnok derfor, at man ligesom har villet betegne, at den tidligere Kirkeforfatning var kommen i Vorden og nu burde ordnes. Hermed stemmer Udtalelserne af det da nedsatte Udvalg i den grundlovgivende Rigsdagsforsamling. Det hedder nemlig i Betænkningen, at „naar Grundloven saaledes hævder Religionsfrihedens Grundfættning, medfører den en Forandring i den hidtilværende Statskirkes hele retslige Stilling i Statssamfundet“, og senere hen hedder det — det findes i Beretningen Side 2507—8 —: „Om end derfor den hidtilværende Statskirke i Grundloven kaldes og i Kirkeligheden bliver den danske Folkekirke, og om end Staten just paa Grund deraf maa anse sig særlig forpligtet imod den, saa formener Udvalget dog, at det er nødvendigt, at dens fremtidige Forfatning bliver ordnet ved en særegen Kirkelov, der navnlig maatte gaa ud paa at bestemme Formerne og Grændserne for den Medvirkning, som Kirkesamfundet selv bør have ved sammes Beskyttelse saavel som ved Afgjørelsen af kirkelige Sager ved Siden af dens forholdsvis større Myndighed, som Statsmagten forøvrigt forudsattes at ville komme til at udøve over denne Kirke fremfor over de øvrige Religionsamfund i Landet.“ Som man ser mente Udvalget, at den nye Ordning skulde ske ved en Kirkelov. Det var i saa Henseende i Overensstemmelse med, hvad der tidligere var sket ved lignende store Forandringer af Kirkeforfatningen her i Landet. Da saaledes Katholicismen blev afføstet, blev der givet en saakaldet Kirkeordonants af Christian den 3die med Bestemmelser om samtlige Kirkers Forhold, og da Gnevalden var indført, blev der i anden Bog af danske Lov ligeledes truffet Bestemmelser om samtlige kirkelige Forhold. Saaledes har man aabenbart i 1849 ment, at man ogsaa ved en Kirkelov kunde foretage en hel ny Omordning af Statskirkens Forhold. Man har derved tænkt paa en fuldstændig Kirkeforfatning og ikke blot paa en Repræsentation. Der fremhæves vel udtrykkelig, at Kirkeloven navnlig maatte gaa ud paa at bestemme Formerne og Grændserne for den Medvirkning,

som Kirkesamfundet selv bør have, men det er paa ingen Maade indskrænket dertil; dette fremhæves kun, fordi det var noget Nyt i Sammenligning med den tidligere Forfatning. At det ikke var Meningen at indskrænke Forfatningsforandringerne alene til Formerne og Grændserne for Medvirkningen, ser man jo klart af selve denne Betænkning; thi da Mindretallet i Udvalget foreslaar, at der ogsaa i Grundloven skal optages Bestemmelser om Sognebaands Løsning, fraraader Fler-tallet det med at henvise til, at hele dette Spørgsmaal om Sognebaands Løsning maa „erholde sin rette Plads og modtage de fornødne nærmere Bestemmelser i den Kirkelov, der snart maa forventes“. Paa lignende Maade nævnes under Forhandlingerne her i Salen en hel Del andre Spørgsmaal angaaende Kirkens indre Forhold som dem, der skulde afgjøres i den paatænkte Kirkelov. Man saa jo nemlig den Gang meget tydelig, at det ikke var nok blot at ordne Forholdet til Staten gennem Medvirkning af en mulig Repræsentation af Kirkesamfundet i dets Anliggender, men at tillige dette Samfunds indre Ordning maatte undergaa en Forandring som Følge af den nye Religionsfriheds Grundfættning. Ligesom Statskirken skulde omdannes til Folkekirke, maatte dens mindre Led, Sognene med deres Tvang efter bestemte Jordgrændser, omdannes til frie Menigheder, som saaledes ved Medlemmernes frie Tilslutning, dels indbyrdes og dels om den egne Brest med Alt, hvad deraf følger. Den sidste Side, den indre Ordning af Samfundet som et Led af den hele Forfatning har man intilertid fra mange Sider set bort fra og derimod kun holdt sig til den anden Side, til Kirkens Forhold til Staten, og navnlig da saaledes, at man vilde indskrænke Ordet Forfatning til kun at omfatte en Repræsentation for Kirkesamfundet. Jeg formaar ikke at se rettere, end at det ogsaa er den Tanke, som ligger til Grund for hele det første Stykke af den ministerielle Forsøttling til Kongen. Naar der saaledes tales om, at der skal „indføres“ en Kirkeforfatning, er det, som sagt, kun at forstaa saaledes, naar der er Tale om en Repræsentation; thi en Kirkeforfatning var der dog og er der endnu, skjøndt vi ikke have en Repræsentation. Naar der dernæst tales om, at de Forsøg, der ere gjorte paa at gennemføre Grundlovens § 75, hidtil ere forblevne frugtesløse, er ogsaa dette kun rigtigt, naar man ved Forfatning alene vil forstaa en Repræsentation; thi iøvrigt er jo i de mange Aar, der ere gaaede siden den Tid, en stor Del af de forskellige Anliggender, der høre ind under